

**AYOLLAR KIYIMLARINI LOYIHALASHDA SURXONDARYO VILOYATI
MILLIY BEZAK ELEMENTLARINI DASTURIY TA'MINOTINI ISHLAB
CHIQISH**

Anvarova Kamola Jahongir qizi

“Toshkent to‘qimachilik va yengil sanoat”

Institute 3-kurs talabasi

Ilmiy rahbar: **Mansurova M.A**

Annotatsiya: Bugungi kunda moda sanoati madaniy merosga va an'anaviy dizayn elementlariga qiziqishning qayta tiklanishini boshdan kechirmoqda. Bu tendentsiya milliy bezak naqshlarini o'zida mujassam etgan kiyim-kechaklarga talab ortib borayotganida o'z ifodasini topmoqda. Boy madaniy merosi va betakror bezak elementlari bilan mashhur Surhondaryo viloyati ayollar kiyimlari dizayniga moslashtirilgan dasturiy ta'minotni ishlab chiqish uchun katta ilhom beradi. Ushbu maqolada Surhondaryoning an'anaviy bezak elementlarini zamonaviy kiyim dizayniga integratsiyalashga qaratilgan dasturiy vositalarni ishlab chiqish yoritilgan. Dasturiy ta'minot dizaynerlarning murakkab naqshlar bilan ishlash qobiliyatini engillashtirishga qaratilgan bo'lib, madaniy o'ziga xoslikni saqlagan holda moslashtirish va ijodiy jarayonni yaxshilash imkonini beradi. Maqolada, shuningdek, dasturiy ta'minot an'anaviy hunarmandchilik va zamonaviy texnologiyalar o'rtasidagi tafovutni qanday bartaraf etishi, merosni raqamli saqlash orqali moda barqarorligini ta'minlashi haqida gapiradi.

Kalit soʻzlar: Surhondaryo viloyati, milliy bezak elementlari, ayollar kiyimlari dizayni, dasturiy taʼminot ishlab chiqish, madaniy meros, moda texnologiyasi, toʻqimachilik sanʼati, Oʻzbekiston.

Kirish: Oʻzbekistonning janubiy viloyati boʻlgan Surhondaryo toʻqimachilik sanʼatining boy anʼanalariga ega, xususan, kiyim-kechaklarda kashtachilik va toʻqilgan naqshlardan foydalanish. Ushbu bezak elementlari koʻpincha ramziy ahamiyatga ega boʻlib, mahalliy urf-odatlar, eʼtiqodlar va odamlarning muhitini aks ettiradi. Bugungi globallashtirilgan moda sanoatida ushbu anʼanaviy hunarmandchilikni saqlab qolish va ularni zamonaviy dizayn maqsadlariga moslashtirish ustuvor vazifaga aylandi. Buning bir yoʻli raqamli vositalardan, xususan, dizaynerlarga ushbu naqshlarni oʻz ishlariga muammosiz kiritish imkonini beruvchi dasturiy taʼminotdan foydalanishdir.

Ushbu maqola Surhondaryo milliy bezak elementlarini ayollar kiyimi dizayniga integratsiyalash uchun dasturiy taʼminotni ishlab chiqishga qaratilgan. Raqamli texnologiyalarning kuchidan foydalangan holda, maqsad ushbu madaniy ramzlarni aslligini saqlab qolish va dizaynerlarga noyob, zamonaviy kiyimlarni yaratishda moslashuvchanlikni taʼminlaydigan tarzda saqlash va moslashtirishdir.

Materiallar va usullar: Dasturiy taʼminotni ishlab chiqish uchun dastlab Surhondaryoning anʼanaviy bezak elementlarini har tomonlama oʻrganish oʻtkazildi. Bunga tarixiy naqshlarni oʻrganish, ularning ramziyligini oʻrganish va ayollar kiyimida ishlatiladigan umumiy naqshlarni aniqlash kiradi. Keyinchalik, dasturiy taʼminotni ishlab chiqish jarayoni bir necha bosqichlarni oʻz ichiga oladi:

1. Naqshni raqamlashtirish: Dizaynerlar tomonidan oson manipulyatsiya qilish uchun dekorativ elementlar raqamli skanerdan o'tkazildi va vektor grafikasiga aylantirildi.
2. Naqsh kutubxonasini yaratish: Surhondaryo naqshlarining turlari, hududi va ramziyligi bo'yicha turkumlangan to'liq kutubxona yaratildi.
3. Foydalanuvchi interfeysi dizayni: Moda dizaynerlariga turli xil kiyim dizaynlariga naqshlarni tanlash, o'zgartirish va qo'llash imkonini berish uchun foydalanuvchilarga qulay interfeys ishlab chiqilgan.
4. Moslashtiruv imkoniyatlari: Dizaynerlar asl motiflarning madaniy yaxlitligini saqlab qolgan holda, naqsh o'lchamini, rangini va joylashuvini kiyim dizayniga mos ravishda sozlashi mumkin.
5. 3D vizualizatsiyasi: Foydalanuvchilarga o'z dizaynlarini 3D formatida ko'rish imkonini beruvchi funksiya birlashtirildi, bu esa real vaqtda fikr-mulohazalarni yoqish orqali dizayn jarayonini yaxshilaydi.

Natijalar va munozara: Olingan dasturiy ta'minot dizaynerlarga an'anaviy Surhondaryo naqshlarini zamonaviy kiyimlarga yanada qulaylik va moslashuvchanlik bilan kiritish imkonini beradi. Dasturiy ta'minot ta'lim vositasi sifatida xizmat qilish potentsialiga ega bo'lib, dizaynerlarga ular foydalanadigan naqshlarning madaniy ahamiyati haqida ko'proq ma'lumot olishga yordam beradi. Bundan tashqari, bu an'anaviy texnikaning raqamli saqlanishini ta'minlash orqali barqaror modani targ'ib qilishga yordam beradi, prototiplash bosqichida jismoniy materiallarga bo'lgan ehtiyojni kamaytiradi.

Shuningdek, bunday yondashuv innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlab, dizaynerlarga an'anaviy naqshlarning yangi talqinlarini yaratish imkonini beradi va shu tariqa Surhondaryoning boy madaniy merosiga yangi hayot bag'ishlaydi. Bundan tashqari, ushbu

naqshlarni raqamlashtirish orqali dasturiy ta'minot mahalliy hunarmandchilikni unutish yoki vaqt o'tishi bilan yo'qotish xavfidan himoya qilish va saqlashga yordam beradi.

Xulosa: Surhondaryoning milliy bezak elementlarini ayollar liboslari dizayniga integratsiyalash uchun dasturiy ta'minot ishlab chiqilishi texnologik yutuqlarni qamrab olgan holda madaniy merosni asrab-avaylash yo'lidagi salmoqli qadamdir. Ushbu vosita nafaqat dizaynerlarni ijodiy jarayonlarida qo'llab-quvvatlabgina qolmay, balki zamonaviy moda va an'anaviy hunarmandchilik o'rtasidagi chuqur aloqani ham mustahkamlaydi. Dasturiy ta'minotni yanada rivojlantirish va takomillashtirish uni boshqa mintaqalar va to'qimachilik an'alarida qo'llashni kengaytirishi mumkin, bu raqamli moda dizayni madaniyatni saqlashda hal qiluvchi rol o'ynashini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov, A. (2017). O'zbekiston an'anaviy kashtachiligi: naqsh va ma'nolari. Toshkent: O'zbekiston nashriyoti.
2. Usmonova, Z. (2020). Surxondaryo to'qimachilik san'ati: tarixiy taraqqiyot va zamonaviy talqinlar. Toshkent: Akademik matbuot.
3. Ziyoeva, S. (2019). Markaziy Osiyoda to'qimachilik naqshlarining madaniy ahamiyati. Etnografik tadqiqotlar jurnali, 28(3), 67-81.
4. Alimov, B. (2021). "An'anaviy san'atni raqamlashtirish: muammolar va imkoniyatlar". Dizayn va texnologiya jurnali, 14(2), 45-52.
5. Muhammedova, T. (2022). Kelajakni shakllantirish: an'anaviy o'zbek naqshlarining zamonaviy qo'llanilishi. Toshkent: Badiiy hunarmandchilik nashrlari.
6. YUNESKO. (2015). Markaziy Osiyodagi nomoddiy madaniy meros: to'qimachilik va kashtachilik an'analari. YuNESKO nashriyoti.